

§ 51 Sámedikki stivrendokumeanta

§ 51.1 Parlamentáralaš lávdegoddi

Áššegirjijt

- Stivrabeavdegirji 2023-12-12—13, § 191
- Stáhtakontuvra 2023:17. Iešmearrideapmi báhpora nalde muhto ii praktihkalaččat?

Áššegiedahalli: Håkan Jonsson, Lars-Ove Sjain

Duogáš

Stáhtakontuvra čeahkkáigeassá iežaset rapportas ahte Sámedikki jodiheapmi, stivren ja čuovvuleapmi ii leat ulbmilaš ja ahte Sámediggi dáiinna ii ceavzze doaibmagáibádusaid eiseválddi bagadeamis. Stáhtakontuvra dieđiha ahte dát váilevašvuohta lea leamaš guhkit áiggi ja eai leat čađahuvvon doaibmabijut buoridit siskkáldas stivrema ja dárkkistusa. Dasa lassin leat váilevašvuođat doaibmaplánas, jahkečilgehusas ja budjeahttavuođus- Vuodut eai ge doaimma strategalaš reaidduin stivremii ja čuovvuleapmái nu go galggaledje. Dasa lassin eiseváldi ii čuovu muhtin njuolggadusaid mat lea fámus.

Stáhtakontuvrra árvvoštallan lea ahte váttisvuohta lea “eahpečilges ovddasvástádus- ja bargujuohkin eiseválddis ja vel ahte dievasčoahkkin, stivra ja hálldahus ii leat lihkestuvvan soabadit oktasaš ja stádis speallannjuolggadusaid doibmii. Váilevašvuođat siskkáldas jodiheamis, stivremis ja čuovvuleamis eastá Sámedikki lihkestuvvat iežaset doaimmain, juoga mii loahpa loahpas goarida sámi kultuvrra.

Dárbu vuoruhit

Sámediggi ávžžuhuvvo vuoruhit siskkáldasat rievdadeami ja nannema bokte got eiseváldi stivre, čađaha ja čuovvula doaimma dan rámma siskkobealde maid ráđdehus lea mearridan. Sámediggi berreha dasa lassin guovdilastit iežaset doaibmabijuid dasa gos dahket buoremus ábu jus geahččá doaimma áigumušsii, gohččosii ja ulbmiliidda.

Váttisvuohta olahit doaibmagáibádusaid lea stuorra muddui dan sivva ahte Sámedikki (dievasčoahkkin) lea dulkon iežas áigumuša ja gohččosa ila ángirit ja ii leat aiddostahtán ja rádjén gohččosa čielgasit, Stáhtakontuvrra jelgii. Akta ovdamearka man namuha lea ahte lávdegoddestruktuorra lea viidát go Sámedikki gohččos sámediggelága, bagadeami dahje reglerenreivve jelgii. Dát ovttas dáiinna ahte váilot čielga vuoruhusat oppalaš doaibmaplánemis, dát lea bidjan stivrra dillái gos lea váttis oazžut ekonomii ja doaimma doaibmat. Sámediggi galggalii danne buoridit ovttasdoaimma dievasčoahkkima, stivrra ja hálldahusa gaskkas. Dán aktavuodas dievaslaš ja čielga bargo- ja delegašuvnnaortnegat ja doaibmaplánenproseassat leat vuodđun.

§ 51 Sámedikki stivrendokumeanta

§ 51.1 Parlamentáralaš lávdegoddi- joatkka

Siskkáldas stivrendokumeanttat

Sámedikkis leat mánnga stivrendokumeanta ja lea váttis čielgasit oaidnit got dát gullojit aktii ollislašvuhtan. Stáhtakontuvrra jalgii buorádus livččii leamaš ahte bargoortnet maid sisoallá delegašuvnna. Sámediggi berreha maid čielggadit mii lea mearriduvvon sierra erenoamáš áššiin.

Ávžžuhussii gullo maid praktihkalaš čuoovvuleapmi stivrendokumeanttas. Akta sivva lea ahte várra duppalii bargat ja vai sierra oasis eiseválddis eai giedáhala seammá ášši bálddalaga, ja maid vai eastá bealátvuoda mat leat váddásat giedáhallet Sámediggái.

Čadaheapmi ja bargovuohki

Dievasčoahkkinnammada čoakkádusa ja lahtuid lávdegoddái čoahkkimis miessemánu 25 beaivvi.

Lávdegotti ságadoalli lea stivrra ságadoalli.

Lávdegoddi galgá viežžat oainnuid ja dieđuid Ekonomijastivrendoaimmas sierra bargobájis gohččosa álgomuttus.

Stivrra mearrádus

Stivra evttoha dievasčoahkkima ahte sáme-parlamentáralaš lávdegoddi ožžo gohččosa buktit evttohusa doaibmabijuide Stáhtakontuvrra rapporta vuodul *Iešmearrideapmi báhpura nalde muhto ii praktihkalaččat?* (Ku2023/01233). Evttohusa galgá giedáhallet dievasčoahkkimis guovvamánu 17-21 beivviid 2025.

Stivra galgá addit dán oasserapporta Ráđđehushálddahussii gos bohtá ovdan makkár doaibmabijuid Sámediggi lea čađahan mañemusat golggotmánu 1 beaivvi 2024.

Bargogohččun

Bargogohččun

Lávdegottis galget leat okta (1) fásta samediggelahttu iešguhtege bellodagas ja ožžo bargogohččuma guođdit evttohusa doaibmabijuide Stáhtakontuvrra rapporta vuodul mii guoská ovdamearkka dihte siskkáldas stivrema, stivrendokumeanttat, doaibma- ja plánenproseassat ja maid budjeahttavuodđu.

§ 51 Sámedikki stivrendokumeanta

§ 51.1 Parlamentáralaš lávdegoddi- joatkka

Lávdegoddi galgá

- Hábmets evttohusa ođđa bargonjuolggadusaide ja delegašuvnnaortnegiidda mat čielggadit dievasčoahkkimii, jođihangoddái, stivrui, lávdegottiide, ráđiide ja hálldahusa bargguidda, áššegieđahallama ja mearridanvállde mii guoská sierra lágan áššiid.
- Analyseret ulbmiliid otná lávdegottiiguin ja guoddit evttohusa makkár lávdegottit (dahje juhkosat) mat galge leat oassin Sámedikki doaimmas ja maid lávdegottiid čoakkádus.
- Hábmets evttohusa got ovttasdoaimma gaskal dievasčoahkkima, stivrra ja hálldahus sáhtá buoriduvvot čielgaseappot proseassaid bokte mii guoská budjeahta, budjeahtavuoddu ja doaimmaplána.
- Analyseret got praktihkalaš čuovvuleapmi stivrendokumeanttain sáhtá buoriduvvot.
- Buktit evttohusa got stivrendokumeanta ja evttohusa proseassaide sáhtá šaddat nanus ja bistevaš guhkit áigái.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte ásahit sáme-parlamentáralaš lávdegotti ovtta (1) fásta sámediggelahtuin iešguhtege sámediggebellodagas,

ahte lávdegotti ságadoalli lea stivraságadoalli,

ahte lávdegotti mandáhtaáigodat lea dan beaivvis go Sámediggi mearrida ásahit lávdegotti gitta guovvamánu 20 beaivvi 2025.

ahte nammadit lahtuid parlamentáralaš lávdegoddái dievasčoahkkimis miessemánu 2024.

Paragráfa dárkkistuvvo dastánaga

§ 51 Sametingets styrdokument

§ 51.1 Parlamentarisk kommitté

Dokument

- Styrelseprotokoll 2023-12-12—13, § 191
- Statskontoret 2023:17. Självbestämmade på pappret men inte i praktiken?

Föredragande: Håkan Jonsson, Lars-Ove Sjajn

Bakgrund

Statskontoret sammanfattar i sin rapport att Sametingets ledning, styrning och uppföljning inte är ändamålsenlig och att Sametinget därmed inte lever upp till verksamhetskraven i myndighetens instruktion. Statskontoret anger att denna brist pågått under en längre tid och skäliga åtgärder har inte vidtagits för att förbättra den interna styrningen och kontrollen. Dessutom finns brister i verksamhetsplan, årsredovisning och budgetunderlag. Underlagen fungerar inte som strategiska verktyg för styrning och uppföljning på det sätt som de borde. Myndigheten följer dessutom inte vissa av de regelverk som gäller.

Statskontorets bedömning är att problemen beror ”på en otydlig ansvars- och uppgiftsfördelning inom myndigheten samt att plenum, styrelsen och kansliet inte har lyckats komma överens om gemensamma och stabila spelregler för verksamheten. Bristerna i den interna ledningen, styrningen och uppföljningen hindrar Sametinget från att lyckas med sitt uppdrag, något som ytterst missgynnar den samiska kulturen”.

Prioriteringar nödvändiga

Sametinget rekommenderas att prioritera internt genom att förändra och stärka hur myndigheten leder, styr, genomför och följer upp verksamheten inom den ram som regeringen beslutat. Sametinget bör därutöver koncentrera sina insatser där de gör störst nytta sett till syftet, uppdraget och målen för verksamheten.

Svårigheten med att leva upp till verksamhetskraven beror till stor del på att Sametinget (plenum) har tolkat sitt syfte och uppdrag väl ambitiöst utan att ha preciserat och avgränsat uppdraget på ett tydligt sätt, enligt Statskontoret. Som exempel nämner man att nämndstrukturen är bredare än vad Sametingets uppdrag är enligt sametingslagen, instruktionen eller regleringsbrevet. I kombination med att det saknas tydliga prioriteringar i den övergripande verksamhetsplaneringen har detta satt styrelsen i en situation där det är svårt att få ekonomin och verksamheten att gå ihop. Sametinget bör därför förbättra samspelet mellan plenum, styrelse och kansli. I detta sammanhang är heltäckande och tydliga arbets- och delegationsordningar samt verksamhetsplaneringsprocessen grundläggande.

§ 51 Sametingets styrdokument – *forts.*

§ 51.1 Parlamentarisk kommitté – *forts.*

Interna styrdokument

Sametinget har många styrdokument och det är svårt att tydligt se hur dessa hänger ihop som en helhet. Enligt Statskontoret skulle en förbättring vara att arbetsordningarna även innehåller delegation. Sametinget bör även tydliggöra vad som gäller i olika specifika frågor.

Rekommendationerna inkluderar även den praktiska efterlevnaden av styrdokumenterna. Dels mot bakgrund av riskerna med dubbelarbete så att inte olika delar i myndigheten hanterar samma fråga parallellt, dels för att undvika jävssituationer som är svåra att hantera för Sametinget.

Genomförande och arbetssätt

Plenum utser sammansättning och ledamöter i kommittén vid möte den 25 maj
Kommitténs ordförande är styrelsens ordförande
Kommittén ska inhämta synpunkter och upplysningar från
Ekonomistyrningsverket vid en särskild workshop vid uppstarten av uppdraget

Styrelsens beslut

Styrelsen föreslår plenum att en sameparlamentarisk kommitté får i uppdrag att lämna förslag på åtgärder utifrån Statskontorets rapport *Självbestämmande på pappret men inte i praktiken?* (Ku2023/01233). Förslagen ska behandlas på plenum den 17-21 februari 2025.

Styrelsen ska lämna delrapport till Regeringskansliet om vilka åtgärder Sametinget vidtagit senast den 1 oktober 2024.

Uppdraget

Uppdraget

Kommittén ska bestå av en (1) ordinarie sametingsledamot från varje parti och får i uppdrag att lämna förslag på åtgärder utifrån Statskontorets rapport gällande och får i uppdrag att lämna förslag på åtgärder utifrån Statskontorets rapport gällande exempelvis intern reglering, styrdokument, verksamhets- och planeringsprocesser samt budgetunderlag.

§ 51 Sametingets styrdokument – *forts.*

§ 51.1 Parlamentarisk kommitté – *forts.*

Kommittén ska

- Utarbeta förslag till nya arbetsordningar och delegationsordningar som tydliggör plenum, presidiet, styrelsen, nämnders, råd och kansliets uppgifter, ärendehantering och beslutsmandat vad gäller olika ärendetyper.
- Analysera ändamålsenligheterna med dagens nämnder och lämna förslag på vilka nämnder (alt. utskott) som ska inrymmas i Sametingets verksamhet samt sammansättningen av nämnderna.
- Utarbeta förslag på hur samspelet mellan plenum, styrelse och kansli kan förbättras genom tydligare processer vad gäller budget, budgetunderlag och verksamhetsplan.
- Analysera hur den praktiska efterlevnaden av styrdokumenterna kan förbättras
- Ge förslag på hur styrdokument och förslag på processer kan stabiliseras och bli hållbara över tid

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

- att tillsätta en sameparlamentarisk kommitté med en (1) ordinarie sametingsledamot från varje sametingsparti,
- att kommitténs ordförande är styrelseordföranden,
- att kommitténs mandatperiod är från det datum Sametinget beslutar tillsätta kommittén till och med den 20 februari 2025,
- att utse ledamöterna till parlamentariska kommittén vid plenum i maj 2025.

Paragrafen justeras omedelbart